UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Vigesimussecu[n]dus ar. Multa originalia super statu prelato[rum] in g[...] qualiter debeant se h[...]: Et [con]tra ambitiosos [et] insufficientes p[re]latos: [et] de periculo eo[rum] [et] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

ex de reli.do.de xenodochijs.per Inno. An priuat⁹ ſine
authoritate epiſcopi locū religioſuꝫ vel hoſpitale vel ora
torium ad celebrandū/vel domū ad recipiēdū pauperes
deputare poteſt.eodē ti.ad hoc.per Inno. An eps poſſit
eccleſiā in emphiteoſim dare. An abbatē ꝛ cōuentū alicu-
ius monaſterij pōt ad iura epiſcopalia exercēda ſuos vi-
carios cōſtituere.ex de reli.do.cōſtitut⁹.per Inno. An ſo
lus eps poteſt cognoſcere de crimine vbi agit ad priuatio
nem officij vel beneficij.xvj.q.vlti.inuentū. An pſcribēs
vnū ius epiſcopale vel plura/videat etiam aliud poſſide
re vel preſcribere.de pſcrip.auditis.ꝛ de capel.mo.dilect⁹
ſm Inno.et alios. Cui poti⁹ monachus epo an abbati
debeat obedire.et ad quē principaliter ſpectet correctio
eius.xj.q.iij.q reſiſtit.xviij.q.ij.c.j.xj.q.j.de pſona.ex de of.
or.quanta.maxime p Inno.ꝛ Oſtien. De ptāte epiſcopi
in eccleſijs ſibi ſubiectis quoad alienationes ꝛ alia.ex vt
ec.bene.vt noſtrū.ꝛ ſm Inno.de elec.vt preterire. Qua-
liter ꝛ in quo patri eps vel eccleſia filio cōparat.lxviij.di.
quorū. An eps poſſit remittere de penitētia pape.xxxiij.
q.ij.latorē. An epiſcopus poſſit fruct⁹ alicui⁹ eccleſie in
ſuam vtilitatē cōuertere.ex vt ec.bñ.vt noſtrū.ſm Inno.
Licet epiſcopi ſine authoritate pape nō poſſint aliquē ſan
ctorum catalogo aggregare:poſſunt tamen ſtatuere ali-
quem ſanctū ſolenniter venerari.de ferijs.c.ſi.ſm Inno.
Et adde qd not.de con.di.iij.c.j.in gloſ.ſed de quibus.

¶ Articulus Uiceſimuſſecundus. A

¶ Et aliud repertoriū de materia epiſcoporum.

De officio epiſcopi:

nunc tractem⁹. Epiſcopi officiū eſt virgines
altaria/eccleſias cōſecrare. Chriſma cōfice-
re ꝛ cū ipſo cōfirmare.lxviij.di.quis. Ideo
iniungit eps: vt pcurator animarū ꝛ diſtributor ſpūaliū
exiſtat.xj.q.j.§.ex his oībus. Non ſufficit epo innocēs vi
ta:niſi adſit doctrina.xliij.di.§.j.ꝛ.c.j. Eps debet docere
populū ſacrā ſcripturā non grāmaticā vel phyſicā.lxxxvj.
di.cum multa.xxxviij.di.ignorātia. Officiū epi eſt diſco-
dantes cōcordare:ꝛ ad pacē cogere.xc.di.p totū. Debet
ſibi cōmiſſos ſolicite regere.c.di.ratiōis.vij.q.j.ſuggeſtū.
ꝛ.c.ſequē. Non licet ſibi aliquē pprijs manibus cedere.
lxxxvj.di.non liceat. Epiſcopi eſt locū aſſignare degrada-
to in quo peniteat.lxxxj.diſ.ſacerdos. Cū eps in ordina-
tione clericorū ſtatuta conſiliorū debet ordinādis pnun-
tiare.xxxviij.di.placuit. Epiſcopi eſt ordinare ꝙ in eccle
ſijs bapteſmalibus ſint doctores ꝛ magiſtri q pueros in li
beralibus artibus ꝛ in alijs vtilibus doceāt.xxxvij.diſt.de
quibuſdā. Inter epiſcopū ꝛ eccleſiā eſt ſpirituale matri-
monium.vij.q.j.ſicut alteri⁹. Eps poſſideat res eccleſie
ad diſpenſandū nō ad diſſipandū.xij.q.j.eps.et.c.expedit
c.res eccleſie.cū.ij.c.ſe. Debet abijcere curas ſeculares.
xj.q.j.te quidē. Nō debet eſſe aduocat⁹ vel tutor.lxxxviij.
di.eps tuitionē.ꝛ.iij.c.ſequen. Nō per ſe ſed p Oecono-
mū clericū debet tēporalia eccl'ie gerere.xvj.q.vij.quoniā
in qbuſdā.ꝛ.c.ſequē.lxxxviij.di.eps nullam.lxxix.di.volu-
mus.ꝛ.ij.c.ſequē.viij.q.j.Mpetrus. Officia eccleſiaſtica
non debet ppinquis cōmittere.lxxix.di.decenter.cum.§.
prece. Uide ſup hoc.ſ.p.prece.qd notaui.ſ.eodem.§.ſed vt
ſciant.ſ.xx.in ar.xx. De rebus eccleſie primū ſibi: poſtea
miniſtris: demū alijs fidelibus debet puidere.xij.q.j.§.ſi
ergo. Non debet in ſuam vel ſuorū pprietatem res eccle
ſie cōuertere.xij.q.j.epiſcopus.ꝛ.c.res eccleſie. Raptores
rerū epiſcopi debent excōmunicari.xvj.q.j.ſimiliter. Ra
tio reddit epiſcopo de tertia deputata fabrice cuiuſlibet
eccleſie.x.q.iij.c.j. Debet epiſcopus pauperibus ꝛ oppreſ
ſis ſolicite prouidere:ꝛ eos defendere.lxxxij.di.epiſcopus
lxxxiij.di.peruenit.lxxxvj.di.fratrē.lxxxvij.di.per totū.xij.
q.j.videntes.ꝛ.c.ex ijs.ꝛ.ij.c.ſequētibus. Epiſcopi eſt p-
uidere de perſonis idoneis que predicēt ipſius ſubditis.
ex de of.or.inter cetera. Que iura cōſequatur epiſcopus
in electione.ꝛ que in conſecratione.ex de elec.trāſmiſſam
de conſe.ec.aqua. An ad epiſcopū ſpectet cauſarum ma
trimonialium et criminaliū cognitio.clericorum ppetua
depoſitio.diutina ſuſpenſio.eccleſiaruꝫ vnio vel diuiſio.
ex de offi.archidia.ad hec per Innocē. De iuriſdictione
multiplici epi.de verbo.ſig.abbate.ſm eumdem.de of.or.
ad reprimendam.ſm eumdem. An eps diuerſarum lin-
guarum ꝛ rituū habens populū/debeat habere vicariū
nationibus illis conformem.et an in vna ciuitate plures
poſſint eſſe epiſcopi. Et an vnus ſub ſe aliū habere poteſt
de offi.ordi.quoniā.ſm Inno. An defenſio ꝛ executio te-
ſtamentorum quoad pias cauſas vel alias:ꝛ an publica-
tio teſtamentorū ad epm pertineāt.ex de teſta.c.iij.ſm eū
dem. An epiſcopo vel rectori eccleſie cōpetat defenſio ſu
per eccleſie libertate.ex de preſcrip.auditis.ſm eumdem.
Quando legata pijs cauſis incerta diſpoſitioni epi com
mittantur.ex de verbo.ſig.cum tibi. Que ſunt que ſolis
ſunt epiſcopis reſeruata. Et an papa poſſit phibere eis
ne chriſment in fronte:ꝛ epiſcopi preſbyteris ne baptizēt
lxviij.di.quis.ꝛ ex de cōſuetu.quanto.ſm Inno.et alios.
An que ſunt ordinis/poſſint epi demandare.ex de conſe.
ec.aqua. M ſolēnitate dedicationis eporum annuatim
facienda.de con.di.j.ſolēnitates.j. Hoc non obſeruat ho-
die niſi a papa.ſm gloſ.in hoc.c. An eps qui renūtiauit
ordini epiſcopali/minores cōferat ordines.ex de ſup.ne.
pre.c.j.ſm Inno. Et an ſemel cōſecratus epiſcopus poſ
ſit in aliquo caſu reconſecrari.dic qd no.ex de renun.poſt
tranſla.in gloſ.ſed quid. Quādo et qualiter epiſcopus
in capitulo vocē canonici habeat.ꝛ quando capitulo ne-
gligente deuoluatur ad eum poteſtas beneficia cōferen-
di.ex de preben.poſtulaſti.maxime per Inno.ꝛ ex de g.
a colluſione.lib.vj. De duobus epis cōtendentibus ſ p
iuriſdictione alicui⁹ monaſterij.ex de ſen.et re iu.quis.p
Inno. An eo ipſo ꝙ epiſcopus recipit prepoſituram vel
aliquam dignitatē:vacet epiſcopatus.ꝛ an decre.de mul
ta.in epiſcopatibus locum habet. An epiſcopatibus re-
nuntiari poſſit tacite vel expreſſe ſine licentia pape. An
epiſcopo poſſint dari alia beneficia ſi eſt pauper. An epi
ſcopatui propter paupertatem poſſint vniri alie dignita
tes:ꝛ per quem.de cōceſ.pre.cum noſtris.per Inno. Si
aliquarum eccleſiarum epiſcopi cum toto ſuo populo la-
buut in hereſim vel ſchiſma:an nihilomin⁹ eccleſie ille ho
norem ſuum retineāt:ꝛ eccleſias ſibi ſubiectas quoad p-
prietatem ꝛ poſſeſſionem.de ma.ꝛ obe.inter quatuor.per
Inno. De duobus epiſcopis in eadeꝫ eccleſia.vij.q.j.nō
autem. An inuitis detur epiſcopat⁹.lxj.di.nullus. An in
vna ciuitate poſſint plures pontifices ſimiles eſſe.ꝛ qd vi
detur ſi vnus excommunicat ꝛ alter abſoluit:vel contra-
rias ferunt ſententias.in quibus locis epiſcopi ſint inſti-
tuendi.ꝛ ꝙ parua vel magna ciuitas non facit maiorem
epiſcopum vel minorem.ꝛ an plures Romani pōtifices
poſſint eſſe ſimul.lxxx.diſtin.per totum.xciij.diſt.legimus
vij.q.j.non autem.vbi de hoc in gloſ.c.in apibus.xxiiij.q.
j.didicimus.de offi.ordi.quoniam.de priuile.c.j. An pro-
pter excommunicationē epiſcopi iuriſdictio eius ad Ar-
chiepiſcopum deuoluatur.de ſup.ne.pre.romana.lib.vj.
De modo procedendi contra epiſcopum:ꝛ que requiran
tur.ꝛ qui.de preben.graue per Inno. Que res intelligan
tur de menſa epiſcopi.ꝛ ad que bona iuramentum de non
alienando/extendatur.de re.ec.non alie.vt ſuper Inno.
De quarta decimarum et mortuariorū quām habet epi-
ſcopus in eccleſijs ſue dioce.an preſcribi valeat ꝙ epiſco-
pus pro omnibus eccleſijs ſuis agere poteſt ꝙ locatio-
nes et venditiones non poſſunt facere clerici de rebus ec
cleſiarum ſine authoritate epiſcopi.de teſta.requiſiſti.ſm
Innocen. Cū iure primitiuo omnia que eccleſijs relin-
quuntur ad epiſcopi manus debent venire.et ad eius vo
luntatem expendi.de ſepultu.relatum.ſm eumdem. An
portio decimaruꝫ et perceptio canonice portionis quas
recipit epiſcopus ab eccleſijs ſue dioceſis ſint de iure epi-
ſcopali.ex de parochijs.in rubrica per Innocen. Quot

dñt eṗm conſecrare. ⁊ q̄bus diebus. lxvj. diſtin. porro. cum §. prece. lxxv. diſtin. ꝙ die dominico. ex̄ de tempo. ordi. nec epiſcopi. An per inſtallationem: vel per quem modū apprehendit quis poſſeſſionem epiſcopatus. ex̄ de reſtitu. ſpo. in lris. ſm Inno. An ⁊ quādo criminoſus ad ep̄atuз promot⁹ ſit deponendus. de iureiu. ſicut nrīs. ſm Inno. Multa de iuriſdictiōe ep̄ali vtilia no. Inno. ex̄ de excep. cū venerabilis. ⁊ de preſcrip. de q̄rta. ſm eūdē. Pōtificalia nō ſunt de ſua ſubſtātia ordinis vel officij ep̄alis q: ſine ipſis quodlibet officiū fieri poteſt. Et ideo ſi epiſcopus a pontificalib⁹ ſuſpenſus/nihilomin⁹ celebret in pontificalib⁹: nō incurrit irregularitatē. de ſen. ex. cū medicinalis. li. vj. per Inno. de ꝯſue. cū dilect⁹. Quid iuris quū ſe intromittit Archiepiſcop⁹ de ſubditis epiſcopi. de of. or. duo ſimul. ſm eundem. Quis dabit expenſas pro epiſcopo viſitanti. eodē ti. inter cetera. ſm eūdem. ⁊ ca. ſi epiſcopus. li. vj. Et an epiſcopus debeat habere aliquid ab eccleſijs quas per aliū viſitat. ibidem. De iure multiplici epiſcopi. de of. or. cōquerēte. ſm Inno [illegible] ema. et obe. inter eum. ⁊ eodem ti. dilecti. per eundē. [illegible]antū epiſcopus ⁊ qualiter de bonis eccleſie ſue vel reditibus religioſis dare poteſt. xij. q. ij. ſi epiſcopus. ⁊ ex̄ de ijs que ſi. a pre. ſine con. c. paſtoralis. ¶ Inter ea q̄ in. j. parte iſtius opis ſ. in. §. q: epiſcop⁹. in ar. l. poſui de potentia ep̄orum in diſpenſando: ⁊ q̄ in ſuperioribus addidi de coꝝ iuriſdictiōe ⁊ officio: ⁊ in q̄bus cōmuniter tranſgrediunť: plene epiſcoporum materiā explicaui. Neminē tamen ep̄orum reprehendi in ſpeciali: quū ſint patres. ſed vt a delictis abſtinerent admonui: ⁊ me cū eis. ⁊ deliberata ⁊ examinata conſcientia cōueniat vnūquemq̄. vj. q. j. oues. viij. q. j. qui vos ⁊ c. qualis. ⁊ c. ſequē. ad ſi. et. c. quid autē. ¶ Fateor autē ꝙ locū tenent apoſtolorū. xcix. di. legimus. ſed coram deo nullū cognoui: qui exerceret opera coꝝ. xl. di. c. ij. Omnes preſunt ⁊ deſiderant preeſſe: perpauci prodeſſe. viij. q. j. q̄ epiſcopatū. ⁊ ideo vere non oēs epiſcopi conſecrati/ſunt epiſcopi ſanctitate. ij. q. vij. nō oēs epiſcopi. Loquar ergo ſicut cōſueui: ⁊ dicā ſancte eccleſie. Vbi ſunt apl'i dñi fundatores tui. xxxv. j. §. hac itaq̄. ℣. deus eṁ. ⁊ ex̄ de elec. fundamenta. li. vj. Vere celos incolūt. Succeſſores eorum ⁊ inimici eorū nunc terram lingunt. Ve vobis q: corruunt edificia: quia fundamenta arenoſa ſunt et ſabulo herent. Mat. vij. in fine. Et colūne arundinee ſunt. Mat. xj. ex̄ de accuſa. qualiter. ij. §. licet. non argentee. Can̄. iij. nec marmoree. Can̄. v. ⁊ de hoc ſatis.

¶ Articulus Viceſimuſſecundus. A

Oꝛro q: poſt epiſcopos ſingulorū officialiū/prepoſitorum/⁊ rectorum/⁊ paſtorū/⁊ prelatorū in eccleſia dei ſpecialiter defectus ponere/iuriſdictionem ⁊ potentiā longū eſſet: ponam in genere pro potentia et ſanctitate eorū aliqua Originalia. deinde iuridice tāgam in quadā recollectione iuriſdictionē eorū. quos omnes prelatorū vel prepoſitorū noīe cōprehendo. ex̄ de verbo. ſigni. ꝗuis. ¶ Primo igiť ſciendū ꝙ dum durat mūdus angeli angelis preſunt: demones demonibus: homines hominibus: ad vtilitatē viuentium ⁊ deceptionē. ſed omnibus collectis iam omnis prelatio ceſſabit. gloſ. j. ad Corin. xij. facit. j. ad Coꝝ. xv. ibi. Deinde finis ⁊ c. ⁊ que leguntur ⁊ no. lxxix. di. ad hoc. ¶ Prelati mali oues fortes et pingues necāt quantū in ipis eſt. et ſi ille viuūt: de mīa dei viuūt. tn̄ quātū ad malos paſtores attinet malo eas exēplo occidūt. Attendēs eṁ ouis in ꝑpoſitū ſuū male viuentē/incipit dicere apd̄ ſe. Si ꝑpoſit⁹ me⁹ ſic viuit: ego q̄s ſum qui nō faciā qd̄ ille facit. gloſ. ad Titū. ij. Vitia ꝑpoſitoꝝ ſubiectis ſunt offendiculū. gloſ. Leui. x. Prepoſitoꝝ bonitas/ſubiectoꝝ ſalubris eſt regula. Greg. in Regiſtro. ⁊ ſalus. lxj. di. miramur. ¶ Prelati non tm̄ pro ſuis arguunť delictis. pro populo eṁ coguť principes reddere rōnē ne forte quū non docuerunt: vel ſolicite non arguerunt: q

primo peccauerunt: vt contagio diſpergatur in populos. In ipſos eṁ cōuertetur ira dei: et ceſſabit a populo. Vere ſi cogitarent hoīes: principat⁹ nō ambirēt. Sufficit cuiq̄ pro peccatis ꝑprijs argui ⁊ reddere rationē. quid neceſſe eſt pro peccatis populi oſtētari contra ſolē ante quem nihil pōt abſcondi: Vn̄ Joſue principes populi contra ſolē ſuſpendit: ⁊ furor dei a populo eſt amotus. gloſ. Numeri. xxv. Adde qd̄ ſcripſi ſupra in iſta ſecunda parte. in The. in oratione Viere. recordare. ℟. principes manu. et in additione ibi poſita. in ar. ij. En ergo ſanguis ſubditorum de manibus prelatorū exquiriť. ex̄ de of. or. irrefragabili. cū ſuis ibi cōcor. ¶ Bon⁹ paſtor egrotantia pecora viſitat. diſperſa perquirit. relicta recolligit. laſſa ſuſtentat. malus paſtor econtrario oīa diſpergit. gloſ. Zacha. xj. O q̄rat⁹ eſt dño ꝑpter dñm ſeruiens. oues chriſti non ad lucrū ſed amore chriſti paſcens. gloſ. Mat. xxiij. Prelatorum fures multi: q̄ per oſtiū nō intrarūt mercenarij quaſi oēs. xxiij. q. iiij. tres perſonas. viij. q. j. ſunt in eccleſia. Duo ſunt que a populis querūt paſtores paſcētes ſeipſos nō oues: lac ⁊ lana. Lac prebet/qui victū prebet. Lanā prebet/qui honorem prebet. Iſta ergo duo a populis q̄runt: cōmodum ſupplende neceſſitatis/et fauorē honoris ⁊ laudis. Aug. in li. de paſtorib⁹. Indignus lacte ⁊ lana cōuinciť: qui nō paſcit oues: qui non vigilat in cuſtodia gregis iudiciū autē ſibi mādūcat ⁊ bibit. xxiij. q. iiij. forte. Bern̄. in ſermone. dixit ſimon petrus. Bon⁹ paſtor nō populi requirit datum: ſed lucrū. Phil. iiij. Nec gloriā dei vſurpat ſibi. Luce. ij. Acceptū talentum nō ligat in ſudario: ſed partiť nummularijs: a quibus ⁊ vſuras recipit non ſibi ſed dño. Luc. xix. Mat. xxv. Non habet foueam vt vulpes. nec habet vt volucres nidū. Mat. viij. ⁊ Luc. ix. non loculos quō Judas Joā. xij. xxiij. q. iiij. q̄d ergo. Non deniq̄ ſicut nec Maria locū in diuerſorio. Luc. ij. ſed tantū puritatis intime bono gloriať. Non pōt veraciter loqui: niſi qui extrinſecas glorias pfecte reſpuerit. nec valet pure vel dei vel ꝑximi querere lucra: q̄ ꝑpria non cōtempſerit. Bern̄. in ep̄la ad Henricum Senonēſem archiepiſcopū: Paul⁹ non q̄rit q̄ ſua ſunt. Phil. ij. viij. q. j. ſunt in eccl'ia. ſed q̄rit que filioꝝ ſunt quos in chriſto ꝑ euangeliū genuit. j. ad Coꝝ. iiij. qd̄ vtiq̄ obſeruandū eſt ſingulariter ijs q̄ ſpiritualiter preſunt populo. vt pre oībus q̄ ſunt ſua negligant ⁊ cōtemnāt pro vtilitate ceterorū. vij. q. j. ſcias. Greg. ſup Apoca. ¶ Qui ad regimē aliorū aſſumiť: ſe obligat vt quib⁹ eterna ꝑdicat etiā in tēporalibus ꝓuidere ſtudeat. gloſ. inde. ij. vt chriſt⁹ turbis. xxxvj. di. §. ecce facit. lxxxvj. di. fratrē. Quā incomparabiliter lōge melior ſit aīa qua viuim⁹ terrena ſubſtātia: quā exteri⁹ poſſidem⁹. xij. q. j. ſcimus. qui nō dat pauperibus ſubſtantiā ſuā: quando pro ijs datur⁹ eſt aīam ſuam. Greg. in homil. Ego ſum paſtor. In trib⁹ maxime prelati chriſtū imitari debent: q: in loco chriſti ſunt in dignitate poteſtate/officio. Fuit eṁ chriſt⁹ ſacerdos. pſ. cix. Tu es ſacerdos in eternū. Heb. vj. Rex. pſ. lxxj. De⁹ iudiciū tuū regi da. ⁊ Mat. ij. Et miſter. Mat. xx. Luc. xxij. Sacerdos quū in ara crucis ſeipſuз hoſtiā dedit. Phil. ij. Rex quum a ligno regnauit. pſ. Miniſter quū pedib⁹ Petri aquam miniſtrauit. Joan. xiij. Sacerdoti igiť dignitas. Regi poteſtas. Miniſtro cōpetit officiū. Dignitati debetur reuerentia. j. Pe. ij. ex̄ de ma. ⁊ obe. ſolite. Poteſtati obediētia Ro. xiij. xj. q. iij. qui reſiſtit. Officio cura. xj. q. j. iure. Duo ex his/prelatis debentur: tertiū vero ſubiectis. Reuerentia ⁊ obedientia prelatis exhibēda eſt a ſubiectis. cura vero ſubiectis impendēda eſt a prelatis. Hugo. de clauſtro li. ij. de his. xciij. diſtin. per totum. ⁊ ex̄ de of. or. per totum. ¶ Quidam amant ſubeſſe: vt poſſint preeſſe. Honores fugiunt: vt honoribus obuient. Ibidem lib. iij. Animus quietus ſedet ſuper fenum: quando carnem ſubijcit. ſuꝑ ſcabellū. quū mūdū ſubijcit. ſup cathedram: quum proximum non deſpicit. Ibidem. Prelatus non habens cōpaſſionem ⁊ congratulationem alijs in bonis. Ad Rom. xij. j. ad Corinthi. xij. quaſi duo vbera. gaudere cum gau

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dentibus: flere cū flentibꝰ. duo vbera ſunt. ſm Bern̄. ſup
Can̄. i. Melioꝛa ſunt vbera tua vino. alijs nō pꝛodeſt: ⁊ ſi-
bi obeſt. Bernar. ſuper Can̄. ſermo. x. Quū ſederē mihi ad
pedes ieſu merens, ⁊ offerēs ſacrificiū coꝛdis ⁊ ſpūs con-
tribulati in recoꝛdatione peccatoꝝ meoꝝ: aut certe ad ca-
put vel raro ſtarē. ⁊ exultarē in recoꝛdatione beneficioꝝ
dei audiui dicētes. Ut quid Mar. xij. perditio hec: clamā-
tes videlicet ꝙ mihi ſoli viuerē. ij. q. vij. ſancta. q/ vt puta-
bant/multis pꝛodeſſe poterā. ⁊ dicebāt. Potuit em̄ venū-
dari multo: ⁊ dari pauperibꝰ. Mat. xxvi. Ioā. xij. Sed nō
bonū nuntiabant mihi. Nā etſi vniuerſum mundū lucrer
⁊ perdā me: quid pꝛodeſt: Mat. xvi. ⁊ Luc. ix. ex̄ de ſimo.
matheꝰ. Un̄ intelligens verba hec: inter illas ꝗs ſcriptu-
ra vocat muſcas moꝛientes q̄ perdunt ſuauitatē vnguēti
recoꝛdatus ſum illius diuine ſciētie. Eſa. iij. ⁊ ix. Popule
meus: qui te beatū dicūt: ſeducūt te. Bern̄. ſuper Can̄. xij.
Seueritas nimia platis vitanda. ſermo. ¶ Diſcite pꝛelati ſubditoꝛum vos matres debere
eſſe non dominos. ideo magis ſtudete amari ꝙ metui. etſi
interdū ſeueritate eſt opus: paterna non tyꝛannica. Ma-
tres fouendo: patres vero coꝛripiendo vos exhibeatis.
Gratianꝰ. Rectoꝛ ē ſubditis pietas matrē: diſciplina vero
patrē exhibeat. xlv. di. §. hinc etiā. Un̄ verſus. Ubera pa-
tris habens/vbera matris habe. Ponite ſeueritatē. ſuſpē-
dite verbera. verba pꝛoducite. pecoꝛa lacte pingueſcant.
Quid iugū veſtrū ſuper eos aggrauatis. quoꝛū potiꝰ pō-
dus poꝛtare debetis: Bern̄. ſuper Can̄. ſermo. xxiij. Talē
te redde ſubditis: vt magis ameris ꝙ timearis. Reueren-
tia em̄ et amoꝛe pꝛocedit. odiū timoꝛ offert. Iſid. in ſyno-
nimis. ¶ Rectoꝛē ſubditis ⁊ pietas matrē ⁊ patrem ex-
hibeat diſciplina. atq; inter hec ſolicita circūſpectione ꝓ-
uidendū eſt: ne aut diſcretio rigida ſit: aut pietas remiſſa
Greg. in cura paſto. ad hoc. xlv. di. §. hinc etiā alibi. ⁊ c. li-
cet. j. ⁊ ij. ⁊ c. cois qui. ⁊ c. diſciplina. et. c. ſunt nōnulli. Non
eſt viriꝰ meriti ſocialiter viuere ⁊ vtiliter pꝛeeſſe. Nā mul-
ti deniq; ſub pꝛeceptoꝛe quieti viuunt: quos ſi iugo abſol-
uas: videas nō poſſe quieſcere: nec ſe equalibꝰ vllo modo
ſeruare innoxios. ¶ Itē innumeros cernis ſine querela
inter fratres cōuerſari: ſup fratres autē nō ſolū inutiliter
ſed etiā inſipienter et nequiter. Bern̄. ſup Can̄. ſermone.
xxiij. Pꝛelatꝰ aūt debet habere feruoꝛē zeli cū diſcretione
xlv. di. diſciplina. ibi. Sit zelus. ſed nō imoderate ſeuiens
Itē Bern̄. Zelū tuum regat ſciētia. firmet cōſtantia. Ibi-
dem. Tria neceſſaria ſunt his qui dominant̄ ⁊ pꝛeſunt. ter-
roꝛ. amoꝛ ⁊ oꝛdinatio. Abſq; oꝛdine ergo dominiū nō ſtat
Per beneficia ergo ⁊ affabilitatē ꝓcuret vt diligat̄. Per
iuſtas vindictas nō pꝛopꝛie iniurie. lxiij. di. ſalonitane. et
xxiij. q. iiij. ſi is qui. ſed legis diuine ſtudeat vt metuat̄. Cy-
pꝛianus de. xij. abuſiuis. Pꝛelato vtraq; vita: cōtēplatiua
⁊ actiua neceſſaria eſt. xxxiij. di. ſiquis vult. lxxxviij. diſ. c. j.
expꝛeſſum. ⁊ ex̄ de renū. n̄ ſi cū pꝛidē. §. nec putes. Nec du-
bium quin longe periculoſioꝛ ſit ceteris eoꝛum admini-
ſtratio. tamen ſi bene adminiſtrauerint gradū: bonū ſibi
acquirūt ⁊ maioꝛē abundantiā ⁊ ſupereffluentē. Luc. vj.
menſurā accipient. Bern̄. in epiſtolis. ¶ Sciant boni pꝛe-
lati languentiū. Luc. x. xlv. di. diſciplina. j. rn̄ſo ſibi animaꝝ
curam traditā: non pompā. Quicūq; interim. Nūeri. xj. ⁊
xx. xc. di. c. j. murmur. cū inſipientia ſubditoꝛū querule vo-
cis iudicio depꝛehendunt: etiam ſi in ipſos vſq; ad vitia ⁊
cōtumelias ꝓrumpat: medicos ſe ⁊ non dn̄os. xcv. di. eſto
agnoſcētes/parent cōfeſtim aduerſus phꝛeneſim aie non
vindictam ſed medicinā. Bonꝰ paſtoꝛ animā ſuam dat ꝓ
ouibus ſuis. Ioan. x. Animā pꝛo illis. carnē illis. Illam in
pꝛecium: iſtam in cibū. Res mira. Ipſe paſtoꝛ. ipſe paſcua
⁊ ipſe redemptoꝛ. Ibidē ſermone. xxvij. Ueri paſtoꝛes li-
cet tabernacula habeant de terra in terra: coꝛpoꝛa. ij. Pe.
j. ij. Coꝛ. v. videlicet: non tamen de terra: ſed de celeſtibus
greges dn̄icos paſcere conſueuerūt. Ezech. xxxiiij. Ibidē
ſermone. xxvi. ¶ Non otioſe toties repetitur. Ioan. xx. vj.
q. j. imitare. Petre amas me. in cōmiſſione ouium. Ego q̄-
dem id ſignatuꝫ puto: ac ſi dixiſſet illi Ieſus. Niſi teſtimo-
nium perhibeat tibi conſcientia ꝙ ames valde ꝑfecte: q̄
hoc eſt plus ꝙ tua/plus ꝙ tuos/plus ꝙ te. Iſta triplex re-
nuntiatio: in q̄ eſt perfectꝰ amoꝛ ꝓſitꝰ. Luc. xiiij. nequaꝙ̄
ſuſcipias curā hanc. Pꝛopterea attendite vobis quicūq;
miniſterij huiꝰ opꝰ ſecuti eſtis. attendite inquā vobis: ⁊ ꝓ-
cioſo depoſito quod vobis creditū eſt. Ciuitas eſt: vigila-
te ad cuſtodiam. Luc. ij. Spōſa eſt: ſtudete oꝛnatui. xxx. q.
v. femine. Oues ſunt: intendite paſcuis. j. Pe. v. xcv. diſti.
eſto. Poꝛro cuſtodia ciuitatis vt ſit ſufficiens: trifaria erit
A ui tyꝛannoꝛū. vij. q. j. §. hoc. A fraude hereticoꝛum. ex̄ de
pur. ca. inter. A tentationibꝰ demonū. xvj. q. j. c. ij. Sponſe
vero oꝛnatus in bonis operibꝰ/moꝛibus/et oꝛationibus
j. q. j. ipſi ſacerdotes. cōſtat. Ad paſtꝰ ouiū ꝓpaſcua. Ezech.
xxxiiij. ſcripturarū. ſed diſiunctio eſt in illis. Sancta ſunt
mandata: que duris ⁊ carnalibꝰ imponunt̄ ex lege vite ⁊
diſcipline. lxxxj. diſtin. plurimos. Eccl̄i. xlv. Et ſunt onera.
Ro. xiiij. diſpenſationū: que infirmis ⁊ puſillis coꝛde de re-
ſpectu miſericoꝛdie. l. di. pōderet apponant̄. Et ſūt. Mat.
xx. xxiij. q. j. §. j. xiiij. q. j. §. j. conſilioꝛū foꝛtia: que ex interna
ſapientia ꝓponat̄ ſanis. ⁊ qui exercitatos hn̄t ſenſus ad
diſcretionē boni. ad Heb. v. ⁊ mali. ¶ Ad cuſtodiā ciuita-
tis opus eſt foꝛtitudine: ad repellendas. Eccl̄i. vij. ibi. No-
li querere fieri iudex: niſi valeas virtute interrūpere iniq̄-
tatem/iniurias. Spirituali aſtutia: contra demonū aſtu-
tiā. ij. Coꝛ. x. Pꝛouer. xvj. xxiij. q. iiij. §. vaſis. ad depꝛehēdē-
dū inſidias. Fidelitate: vt nō q̄rat platus q̄ ſua ſunt. viij.
q. j. ſunt in eccl̄ia. Poꝛro ad moꝛes honeſtandos vel coꝛri-
gendos. ex̄ de accuſa. q̄liter. ij. q̄ď vtriq; ad decoꝛē pertinet
ſponſe ſcꝫ eccleſie: neceſſaria eſt diſcipline cēſura. xlv. diſti.
diſciplina. Iā ergo in paſcua diuinoꝝ q̄uo educet greges
dominicos paſtoꝛ idiota. xxxvij. di. §. ſi. ſꝫ etſi doctꝰ fuerit:
non aūt bonus: verendū eſt ne non tam nutriat doctrina
vberi: ꝙ noceat vita ſterili. ar. xxv. diſt. c vlti. Ibidē Bern̄.
lxxvij. ſermone. Si diligitis me: paſcite Ioā. xxi. viij. q. j. in
ſcripturis. oues meas. Si ergo dilectionis eſt teſtimoniū
cura paſtoꝛalis: quiſq; virtutibꝰ pollēs gregē dn̄i renu-
it paſcere: paſtoꝛē ſummū conuincitur non amare. Quō em̄
is q̄ pꝛoximis pꝛofuturꝰ eniteſcere poteſt: vtilitati cetero-
rum ſecretum pꝛeponit ſuū: q̄n ipſe ſummi patris vnige-
nitus vt multis ꝓdeſſet: de ſinu egreſſus eſt patris ad pu-
blicum noſtrū: Greg. in paſto. c. vj. ⁊ viij. q. j. in ſcripturis.
Sunt nōnulli qui ex ſola humilitate refugiūt: ne eis qui-
bus ſe impares exiſtimant pꝛeferantur. quoꝛū ꝑfecto hu-
militas ſi ceteris virtutibꝰ cingitur: tunc ante dei oculos
vera eſt: quū ad ſuſcipiendum hoc quod vtiliter ſubire ꝓ-
cipitur pertinax nō eſt. Nec em̄ verus eſt humilis: q̄ ſupni
nutus arbitrio vt debeat pꝛeeſſe intelligit. et tn̄ pꝛodeſſe
cōtemnit. ſed diuine diſpoſitioni ſubditus atq; a vitio ob-
ſtinationis alienꝰ quū ſibi regiminis culmen imperat̄: et
ex coꝛde debet fugere: ⁊ inuitꝰ obedire. ad hec. viij. q. j. ſciē-
dum. cū. c. ſe. Ibidē Greg. c. vij. Uirtutibꝰ pollens/coactꝰ
j. q. vj. ſicut is. ad regimē veniat. virtutibꝰ vacuus nec co-
actus accedat. xlix. di. §. j. xxvij. q. j. pꝛiꝰ ꝙ. Ibidē. c. iiij. In-
tuere quomodo pꝛelati incedūt nitidi ⁊ oꝛnati/circūami-
cti varietate veſtium non moꝛū. pſ̄. xliiij. tanꝙ ſponſa car-
nalis pꝛocedens de thalamo ſuo. pſ̄. xviij. nā ſi repēte quē-
piam taliū pꝛocedentem aſpexeris: ſponſam potius puta-
bis ꝙ ſponſe eccleſie ſcꝫ cuſtodē. Unde vero hāc illis exi-
ſtimas exuberare/rez affluētiā/ſplēdoꝛē veſtiū/mēſarū
luxuriam/congeriem vaſoꝛum argenteoꝛum et aureoꝛū
niſi de bonis ſponſe: Inde eſt ꝙ illa eccleſia ſcilicet paup
inops ⁊ nuda relinquitur facie miſeranda inculta hiſpi-
da exanguis. pꝛopter hoc non eſt hoc tēpoꝛe oꝛnare ſpon-
ſam: ſed ſpoliare. nō eſt cuſtodire: ſed ꝑdere. nō defendere
ſed exponere. nō inſtituere ſꝫ ꝓſtituere. nō eſt paſcere gre-
gē: ſed maculare ⁊ deuoꝛare. de q̄bus dn̄s dicit in pſ̄. xiij. ⁊
liij. Deuoꝛant plebē meam ſicut eſcam panis. ¶ Qui mū-
dum deſerunt ad exterioꝛa officia pꝛouehi nō debēt: niſi ꝑ
humilitatē diutiꝰ in eiuſdē mundi ꝯtēptu ſolident̄. citiꝰ
nanq; bona depereunt: que hominibꝰ ante tēpus inno-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

reſcunt.q: ⁊ arbuſta plãtata prius ꝙ̃ radice fixa coaleſcãt
ſi manus cõcutiens tangat:areſacit.at ſi in altũ radix fi-
gitur:tunc ⁊ hanc ⁊ man⁹ impellit:ſed nõ ledit. ⁊ ventoꝝ
flatus inflectendo cõcutit:ſed nõ euertit. Quid pariete
robuſtius:q̃ tamẽ ſi dũ cõſtruit̃ impellitur:ſtatim ſine la-
bore deſtruitur. ſi autẽ per ſpaciũ tẽporis ab humore ſuo
ſiccari permittitur:etiam arietũ ictibus minime quaſſat̃.
faciunt.xlviij.di.§.j.⁊.c.ſi.ſic bona noſtra intẽpeſtiue ma-
nifeſtata pereũt:⁊ diuti⁹ occultata ſolidant̃ Greg.in mo
rali.li.viij. ¶ Magna ſacerdotis gloria rectitudo ſubie-
ctorum.vñ Paulus.j.ad Theſſa.ij.c.in fi.dicit diſcipulis.
Que eſt enim ſpes noſtra aut gaudiũ aut corona glorie?
nõne vos ante dñm noſtrũ ieſum chriſtũ in aduentu ei⁹?
Greg.in mora.li.xj. Quanto alti⁹ hic aliq̃s erigitur:tãto
caſib⁹ grauiorib⁹ occupat̃.xl.di.homo.viij.q.j.illud. eiſq̃
ipſis populis mẽte ⁊ cogitatione ſupponit̃:quib⁹ digni-
tate preponitur. Ibidẽ.li.xvij. Omne qđ hic eminet:plus
meroribus afficit̃:ꝙ̃ honoribus gaudeat. Ibidẽ.li.xxxij.
⁊ eſt.xiij.di.nerui. ¶ Is qui preeſt ea circa ſ mẽſura ſub-
ditos moderet̃:quaten⁹ et arridens timeri debeat:et ira
tus amari.vt eũ nec nimia leticia vilem reddat:nec imo-
derata ſeueritas.xlix.di.§.j.odioſum.ſepe enim ſubditos
frangim⁹.xxvj.q.vij.alligant.dũ plus iuſto rigorẽ tenem⁹
Qui ꝓfecto iam rigor iuſtitie nõ erit:ſi ſe ſub iuſto mode
ramine nõ cuſtodit ⁊ diſcipline metu. Reſoluimus ſubdi
tos:ſi noſtro regimini hilaritatis frena laxamus.q: dum
nos q̃ſi liceat letos aſpiciũt audacter:ipi ad illicita reſol-
uuntur. Ut autẽ rectoris vultus debeat timeri:neceſſe eſt
vt ipſe vultũ dei ſine ceſſatiõe timeſcat. illi eñ merito diſ-
ſimile de leticia credit̃:qui ꝙ ſe pro amore dei cõtinue affli
gãt a ſubditis ſcitur. qui eñ inceſſanti eſtu ſpiritualis de
ſiderij ſuperna appetit:de eo in dubiũ venit hoc ꝙ aliquã
do ante hoĩes hilareſcit. Greg.in mora.li.xx. Prelat⁹ nec
ſeuerior eẽ debet:nec diſſolutior. ne de ſeueritate ſit oneri
⁊ de familiaritate contẽptui. Unde in omnib⁹ ijs modus
eſt tenendus. Ille autẽ erit cõuenientior habitus:ſi actu
quidẽ ſeuerus ſit:vultu grauis:verbo ſerenus. Berñ.iiij.
de cõſideratione. Idẽ ſcripſi.ſ̃.e.ar.xv.℟.ille vero. Prela-
tus modũ excedens in corrigẽdo non debet veniã petere
a ſubditis. Aug.lxxxvj.di.quãdo.dic vt ibi. Diſciplina vel
miſericordia multũ deſtituit̃:ſi vna ſine altera teneatur.
Greg.in mora.li.xx.⁊ eſt.xlv.di. diſciplina. Ibi vide pul-
chram doctrinã pro ꝑlatis. ¶ Sancti viri nõ preeſſe ap-
petunt hoĩbus ſed ꝓdeſſe.viij.q.j.qui epiſcopatũ. Greg.
in mora.li.xxj. Superbus rector totiens ad culpã apoſta-
ſie labitur:quotiẽs preeſſe hominib⁹ delectatur:⁊ hono-
ris ſui ſingularitate letat̃. Nã vnde hec vitiorũ radix pul-
lulat in corde regentiũ:nõne ex imitatione illius q̃ deſpe
ctis angeloꝝ ſocietatib⁹/dixit Eſa.xiiij. Aſcendã ſuper al
titudinẽ nubiũ:⁊ ero ſimilis altiſſimo? Ibidẽ.li.xxiij. Leui
te ab anno.xxv.tabernaculo ſeruiunt.⁊ a.l.cuſtodes vaſo
rum fiunt. Numeri.viij. Quid per.xxv.annuꝫ in quo flos
iuuentutis oboritur:niſi ipſa cõtra vnũquodq̃ vitiũ bel
la ſignant̃. Et quid per quinquagenariũ in quo iubile⁹.
Leui.xxv.⁊ vlti.⁊ de peni.di.j.qui domũ.ſub.§.nõ ſunt hec
cõtinet̃:niſi interna requies edomito mentis bello expri-
mitur? Quid ꝟo p vaſa.xxiij.q.iiij.q̃ ſm.⁊.c.vaſis. ſub.c.
nabuchodonoſor.j.Theſſa.iiij. Sciat vnuſquiſq̃ vas ſuũ
poſſidere in ſanctificatione ⁊ honore tabernaculi:niſi fi-
deliũ aĩe deſignant̃? Leuite ergo ab anno.xxv.tabernacu
lo ſeruiũt.⁊.a.l.cuſtodes vaſoꝝ fiũt.q: videlicet q̃ adhuc
impugnantiũ vitiorũ certamina p cõſenſum delectatiõis
tolerãt:aliorũ curã ſuſcipere nõ preſumãt.quũ vero tẽta-
tionũ bella ſubegerint:tũc aĩarũ cuſtodiã ſortiant̃.xlix.di.
§.j. Sꝫ q̃s hec ꝑfecte ſubiugat? Quũ paul⁹ dicat ad Ro.
vij.xxxij q.v.ſi paul⁹. video aliã legẽ in mẽbris meis repu
gnantẽ legi mentis mee. Sed aliud eſt bella fortiter per-
peti:aliud autẽ expugnari. In iſtis excitat̃ virtus: ne ex-
tolli debeat vt in Paulo.ij.ad Cor.xj.⁊.v.q.v.nõ omnib⁹
xxxij.q.v.ſi paulus. In illis vero extinguit̃:vt ſuccũbant.

Greg.in mora.li.xxiiij. ¶ Arrogantiũ prepoſitoꝝ hoc pro
priũ eſſe ſolet:vt in afflictos audientes ſuos magis diſtri
cte corripere appetãt ꝙ̃ blande refouere. Pl⁹ eñ ſtudent
vt mala obiurgãdo increpẽt:ꝙ̃ bona laudando cõfirmẽt
Superiores q̃ppe ſe videri deſiderant.⁊ magis gaudẽt
quũ ira eos leuat:ꝙ̃ quũ eos charitas exequat̃. Sem̃ in
ueniunt qđ increpãdo rigide feriant.q: ꝑcutere rigide ſci
unt.ad hec.xlv.diſ.vera.⁊.xlvj.di.c.j.ſed cõpati humiliter
neſciunt. Greg.ibidẽ. ¶ Poteſtas accepta nõ honor:ſed
onus.xl.di.ante oĩa.exiſtimãda eſt.nã cui eſſe nunc iudicẽ
liber:huic videre iudicẽ iratũ. Apoca.j.tunc nõ liber.tunc
eñ ſolũ poteſtas bene gerit̃:quũ non amãdo ſed timẽdo
retinetur. Dixit q̃dã miniſter ſancti Frãciſci ꝓuincie fra
tribus. Tollite mihi officiũ ꝙ̃diu mihi diſplicet.q: ſi mihi
incipiet cõplacere:ve vobis ⁊ mihi.q̃ vt miniſtrari ratiõe
valeat:oportet vt hanc nõ cupiditas ſed neceſſitas impo-
nat. Percepta autẽ nec per formidinẽ debet deſeri.nec ex
libidine retineri.ne aut pei⁹ quis ex humilitate ſuperbiat
ſi diuine diſpẽſationis ordinẽ fugiendo.viij.q.j.in ſcriptu
ris.⁊.c.ſciendũ.cõtẽneret.aut eo magis ſuperni pectoris
humilitateꝫ abijciat. Mat.xj.quo eũ ſup ceteros priuati
regimen delectet. Greg.ibidẽ. ¶ Secundũ merita ſubdi
torum tribuunt̃ ꝑſone regentiũ.vt ſepe q̃ vident̃ boni ac
cepto regimine mox ꝑuertunt̃.ſicut Saul dignitas muta
uit.j.Reg.xv. Uñ pro qualitate ſubditorũ diſponitur vita
regentiũ.ij.q.vij.c.j.⁊.§.ſed q̃liter.vj.q.j.ex merito.vt ſepe
pro malo gregis etiã delinquat vita boni paſtoris. Unde
Dauid ſupernoꝝ myſteriorũ conſci⁹/tumore repẽtine ela
tionis inflat⁹/populũ numerãdo peccauit.ij.Reg.vlti.j.
q.iiij.§.his ita.℟.itẽ dauid. Sed vindictã popul⁹ Dauid
peccante ſuſcepit. Cur hec? q: ſm meritũ plebiũ/diſponũ
tur corda rectorũ. Juſtus ergo iudex peccãtis vitiũ etip
ſorum auerſione corripuit / ex quorũ dauid peccauit. ſed
q: ⁊ ipſe ſua voluntate ſupbiẽs a culpa alien⁹ nõ fuit.vin
dictam culpe etiã ipe ſuſcepit.nã ira ſeuiens q̃ populũ cor
poraliter ꝑculit:rectorẽ quoq̃ populi intimo cordis dolo
re proſtrauit.ibi.ꝑcuſſit autẽ cor Dauid.ij.Reg.vlti. Cer
tum ergo eſt ꝙ ita ſibi inuicẽ ⁊ rectorũ merita cõnectunt̃
⁊ plebium:vt ſepe ex culpa paſtorũ deterior fiat vita ple-
bium. Et ex vita plebiũ mutatur vita paſtorũ. Ibidẽ.li.
xxx.ad hoc.viij.q.j.audacter. ¶ Sũmus locus bene regit̃
quũ is q̃ preeſt vitijs poti⁹ ꝙ̃ fratrib⁹ dñatur. Cunctos q̃ppe
eq̃les natura genuit. Ut aũt alijs ad regimẽ alij cõmittã
tur:nõ eos natura ſed culpa ꝑponit. Greg.in mora.lib.
xxvj.ad hoc.xxij.di.cõſtãtinopolitane. ¶ A prelato ſeruã-
da eſt ⁊ in corde humilitas:⁊ in opere diſciplina.atq̃ inter
hec ſolerter intuendũ eſt ne dum imoderati⁹ cuſtodit̃
virt⁹ humilitatis:ſoluant̃ iura regiminis.⁊ dũ plat⁹ q̃ſq̃
plus ꝙ̃ decet deijcit̃:ſubditorũ vitã ſtringere ſub diſcipli
ne vinculo non poſſit. Sꝫ decẽter q̃buſdã erũpentibus ſi
gnis tales nos apud nos eẽ etiã ipſi q̃ nobis cõmiſſi ſunt
non ignorẽt:vt de authoritate noſtra qđ formidẽt videãt
et de humilitate noſtra quod imitentur agnoſcant. Con
ſiderem⁹ aſſidue ꝙ ſum⁹ equaliter nõ ꝙ ſumus tẽporali
ter alijs prelati. Greg.ibidẽ. Ad officium paſtoris ptinet
opertos fontes aperire:⁊ aquam ſcꝫ ſapientie ſalutaris.
Eccli.xv.purã innotam ſitientibus ouib⁹ miniſtrare. Au
gu.de verbis dñi.xliiij.c. ¶ Tres perſonas deſignauit do
minus in euangelio. Joan.x.paſtoris mercenarij furis
Diligendus eſt paſtor: mercenarius tolerandus. latro vi
tandus. Paſtor autem non eſt qui annuntiat deum pro
pter commodum ſuum ſiue propter ſuaꝫ pecuniam ſiue
ꝓpter honorem ⁊ laudem humanam. Paſtor ergo in ve
ritate chriſtum annuntiat. mercenarius occaſione.fur eſt
qui aſcendit aliunde. Ibidem Aug.ſermone.j. Idẽ.xxiij.
q.iiij.tres. Adde quod ſcripſi.ſ̃.e.§.ver. O ꝙ̃ rarus. Non
decet eum qui ſuperior ceteris gradu:inferiorem eſſe ho
norũ geſtu. Raba.ſup librũ Numeri.j.q.j.viliſſimus. Juſti
etiam quũ imperant:ſeruiunt eis quib⁹ imperare vident̃
Neq̃ eñ dominandi cupiditate imperant.xxiij.q.j.qđ cul

patur. ſed officio cōſulēdi. Nec principandi ſuperbia: ſed prouidendi miſericordia. Nā ita deus hominem cōdidit. Dominamini inquit. Geñ. j. piſcibꝰ maris ⁊ volatilibus celi. Hominē rationalē noluit niſi irrationalibꝰ dominari nō hominē homini: ſed hoīem pecori. Inde primi iuſti paſtores pecorū magis ꝙ̄ reges hominū fuerunt: vt ſic etiā inſinuaret deus q̄d poſtulet ordo creaturarū: ⁊ q̄d exigat meritū peccatorum. Cōditio quippe ſeruitutis iure intelligit̄ impoſita peccatori. Aug. de ciuitate dei. li. xix. c. xiiij. ⁊ xv. ⁊ . j. ad Timo. v. xxij. di. conſtātinopolitane. ¶ Prelatus inſtare debet opportune importune. xliij. diſ. c. j. ad ſi. Opportune volentibus. importune nolentibus. prorſus importunus ſum. tu vis errare. tu vis perire. ego nolo. nō vult poſtremo ille q̄ me curat dicens. Ezech. xxxiiij. xxiij. q. vj. c. ij. Quod errauit nō reuocaſtis. et quod perijt non queſiuiſtis. Reuocabo ouem errantem. requiram perditam. Luc. xv. Et ſi me inquirentē lanient vepres ſyluarū: per oia anguſtata coarctabo: oēs ſepes excutiā: quātum mihi dn̄s dederit omnia peragere. Aug. in li. de paſto. facit. xxiij. q. iiij. diſplicet. ⁊ . q. vj. quod errauerat. c. videas. Si bonus fuerit q̄ tibi preeſt: nutritor tuus eſt: ſi malus tentator tuus eſt. Nutrimenta tua libenter accipe: ⁊ in tentatione probatus eſto. Iaco. j. Aurū mundandū in fornace artificis. In vno anguſto loco tria ſunt. aurū. palea. ignis ad illa duo ignis apponit̄. palea vritur. aurū purgatur. Aug. de verbis dn̄i ſermo. vj. ¶ Sunt quidam qui ſciunt poſſunt/et volunt preeſſe. ſi hi volūt prodeſſe: charitatis eſt. vij. q. j. qui epiſcopatū. alioquin ſuperbie. Quidā autē ſunt: qui ſciunt/⁊ poſſunt: ⁊ nolunt preeſſe. Hoc quidē humilitatis eſt/ꝙ renuunt. ſed inertie eſt: ſi quum ſciunt/diuino reſiſtunt. xvj. q. j. nos autem. Quidam autem ſunt: qui nec ſciunt nec pn̄t: ſed volūt. Hoc quidē cupiētis videt̄ eē ꝙ volunt. j. q. vj. ſicut. ſtultitie vero eſt ꝙ hoc volūt q̄d nec ſciunt nec poſſunt. Quidam autē ſunt: qui nec ſciut nec poſſunt nec volunt. q̄ prudenter agūt. Hugo de clauſtro. Extorta ſeu coacta licentia non eſt licentia. ſed violētia. quod ergo tua importunitate. ex̄ de reſcrip. li. vj. victꝰ. epiſcopus fecit inuitꝰ: nō fuit abſoluere ſed irrūpere. Bern. in epiſtola ad Odonē qui importune obtinuit abſolutionē a prelatura. Pleruq̄ʒ ij qui magiſteriū paſtorale ſubire cupiunt: nonnulla bona in aīo proponūt. ⁊ quāuis hoc elationis tentatione appetant. operaturos tamen ſe magna pertractant. Sed penſet quiſq̄ʒ quid ſubditus egerit ⁊ cognoſcet ſi prelatus bona agere que propoſuit poſſit quia nequaq̄ʒ. i. difficile. q: honor inflat ſuperbiam. xlv. diſtin. licet. valet in culmine humilitatē diſcere: qui in imis poſitꝰ didicit ſuperbire. Nequaq̄ʒ. i. difficile. quia augmētum rerum auaritiā gignit. ar. xiiij. q. iiij. quid dicā. Auaritiam vincere poteſt: qui ad multorū ſuſtentationem tendit. is cui nec ſufficere ꝓprium ſoli potuit. Hugo. de clauſtro. ¶ Qui in regimine ſunt ſemper affici debent pro iis qui ad eorū ſolicitudinē ptinēt. Et qm̄. ij. Cor. xj. poſſibile eſt recordari eorū debēt/ex nomine. ⁊ orationis exhibere Ro. j. ſuffragia. Neq̄ʒ aliud occupare illud pectꝰ debet ꝙ̄ animarū ſicut in Moyſe. xlv. di. diſciplina. ⁊ in Paulo q optabat fieri anathema a chriſto pro fratribꝰ. Ro. viij. zelus. Quia illiꝰ officij eſt/reuocare. xxvj. q. vj. quod errauerat deuios. Recōciliare. xxvj. q. vj. per totū. erroneos. Cōfirmare/vt deus. pſ. lxvij. ꝯfirma hoc deus. eos qui in iuſtitia ꝓficiunt. ⁊ qui deficiūt hortari: ne deſperent de venia. de pe. di. vij. c. j. Chryſ. in cura de paſt. Nō debet honoris ducatū ſuſcipere: q neſcit ſubiectos tramite vite melioris preire. xxv. di. §. nunc autē. xlix. di. §. j. Iſido. de ſummo bo. li. iij. c. xxxiiij. Nulla ars doceri preſumit̄: niſi priꝰ diſcat̄ lix. di. per totū. Ab imperitis ergo paſtorale magiſterium qua temeritate ſuſcipit̄: qm̄ ars eſt artiū regimen aīarum Greg. i paſto. c. ij. facit. xvj. q. j. ſi clericatꝰ. ex̄ de eta. ⁊ qua. ci. ſit. Nulla res abſq̄ʒ. Hiero. in prologo biblie. magiſtro diſcit̄ ⁊ muta aīalia ⁊ ferarū greges ductores ſuos ſequūtur. In apibus principes ſunt. grues vnum ſequunt̄ ordine literato ⁊c. Hierony. ad ruſticū monachum. et. viij. q. j. in apibꝰ. ¶ Mihi videtur eſſe ars artiū ⁊ diſciplina diſciplinarum hominē regere. quia certe eſt inter omnia animātia. maxime moribꝰ. Ouid. Pectoribus mores tot ſunt: quot in orbe figure. ⁊ volūtates hominū vane ſunt. ff. ad Tre. q: poterat. de hoc legitur ⁊ no. ex̄ de con. pre. q: Gloſ. j. variꝰ: ⁊ voluntate diuerſus. Greg. Nazāzenus in apolog. Quū homini ſit perdifficile ſcire regi. i. regēti ſe obtēperare. Quia ſm̄ Senecā Animꝰ hominis naturaliter eſt in poteſtate recalcitrans. multo difficilius eſt ſcire alios regere. q: quanto gloria maior eſt: tāto periculum grauiꝰ. viij. q. j. illud. habentibus intellectū. Ibidē. Quū paſtor per abrupta graditur: ad precipitiū grex ſequitur. Greg. in paſto. c. iij. Nemo in eccleſia plus nocet: ꝙ̄ qui ꝑuerſe agens nomen vel ordinem ſanctitatis habet. Delinquentē namq̄ʒ hunc redarguere nullꝰ preſumit. ⁊ in exemplum culpa vehementer extenditur: quū pro reuerentia ordinis peccator honorat̄. Greg. ibidē. ⁊. lxxxiij. di. nemo. ¶ Ille ad dignitatē paſtoralis officij debet prouehi: qui ad aliena ſuſcipienda non ducit̄: ſed propria largit̄. qui ꝑ pietatē viſcerū citius ad ignoſcendū flectitur: ſed nunq̄ʒ plus ꝙ̄ debeat ignoſcens ab arce rectitudinis inclinatur xlv. di. licet. Qui nulla illicita perpetrat: ſed ꝑpetrata ab alijs vt ꝓpria deplorat. Ro. xij. Qui ex affectu cordis aliene infirmitati cōpatitur. ij. Cor. xj. xlv. di. vera. ſicq̄ʒ in bonis proximi ſicut in ſuis ꝓfectibus letatur. Qui ita ſe imitabilem ceteris in cunctis que agit inſinuat: vt inter eos non habeat quo ſaltem de tranſactis erubeſcat. Qui ſic ſtudet viuere. vt ꝓximorum corda arentia. Ezechi. xxxv[...] xij. q. ij. de viro. doctrine valeat fluentis irrigare. Qui o[ra]tionis vſu ⁊ experimento. xxxvj. di. ſiquis. iam didicerit q̄d obtinere a domino q̄ popoſcerit poſſit. Ibidē. c. xj. ¶ Tātum debet actionē populi actio tranſcendere preſul: quātum diſtare ſolet a grege. xxv. di. §. nunc autē. ibi. Cuiꝰ cōparatiōe ceteri grex dicant̄. vita paſtoris. Sit ergo neceſſe eſt cogitatione vt Maria. Luc. ij. mundus. actione precipuꝰ. diſcretus in ſilētio. vtilis. xliij. di. ſit rector. in verbo ſingulis cōpaſſione proximꝰ. pre cunctis cōtemplatione. ex̄ de renū. niſi cū pridē. §. nec putes. ſuſpēſus. Bene agētibus per humilitatē ſocius. xcv. di. eſto. Cōtra delinquentium vitia per zelū iuſtitie. xlv. di. diſciplina. erectꝰ. Internorum curā exteriorū occupatione nō minuens. Exteriorum prouidentiā. xxxix. di. petrꝰ. internorum ſolicitudine non relinquens. Greg. ibidē. c. xiiij. ¶ Tales ſeſe qui preſunt exhibeant: quibus ſubiecti ſua occulta prodere non erubeſcant. vt quū tentationū fluctus paruuli tolerant: ad paſtoris mentē quaſi ad matris ſinū. ar. ij. q. vj. ad romanam. ij. ⁊ Ioā. xiij. de ioanne recūbente in ſinu ieſu. recurrant. Grego. ibidē. Quod pauci ſunt electi culpa forſan rectorū eſt. q: dum paſtor terrenis incūbit: lupus ouile irrūpit/oues rapit/et diſpergit. Ioan. x. Richar. ſuper Apo. li. j. In alto poſitū non altum ſapere. Ro. xij. difficile/⁊ omnino inuſitatū. quia honor inflat. xlv. di. licet. tanto glorioſius. Bern. in epiſtolis. Illa ſolicitudo ꝓpoſitor vtilis eſt. Illa cautela laudabilis eſt: cū qua totum ratio agit: ⁊ furor nihil ſibi vēdicat. Greg. in Regiſtro. xj. q. iij. iſta. Cū honoris augmēto cura quoq̄ʒ ſolicitudinis debet exercere. Ibidē. Uſus cōuerſationis humane eſt/vt preeſſe nō audeat: q ſubeſſe non didicit. lxj. di. miramur. ex̄ de elec. cum in magiſtrum. nec ſubiectis obedientiā imperet quam prelatis exhibere non nouit. ij. q. vj. q̄ ſcit ſe. ¶ Sūt tn̄ nōnulli q̄ ita per myſterium ſpiritus docētur intrinſecus: vt ſi eis exterius hūanū magiſteriū deſit: magiſtri intimi cēſura non deſit. quorū tn̄ libertas vite ab infirmis in exēplū non eſt trahenda. xxvj. q. ij. nō ſtatim. ⁊ c. nō exēplo ſed veneranda. ij. q. vij. §. ijs ita. ante ca. ſiquis. Ne dum ſe quiſq̄ʒ ſimiliter ſpiritu ſancto impletū preſumit: diſcipulꝰ hoīs eſſe deſpiciat: ⁊ magiſter erroris fiat. xxiiij. q. iij. q̄d autē. Mens autē que diuino ſpū implet̄: hʒ euidentiſſima ſigna ſua/virtutes ſcilicet ⁊ humilitatē. Greg. in dialo. li.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vi. ¶ Hec ſunt que paſtori conueniunt. bonitas. Joan. x.
diſciplina. xxiij. q. iiij. ita ſciētia. xliij. di. c. j. Bonitas attra
hit. diſciplina corripit. ſciētia paſcit. xcv. di. eſto. Bonitas
amabilem. diſciplina imitabilē. ſcientia docibilem reddit
Bern. A prelato tria ſunt neceſſaria Verbū dei. ex de offi.
or. inter cetera. Exēplū. xcv. di. eſto. ibi. Forma facti. Oro.
xxx. di. ſiqs. Nam etſi vocis virtus ſit opus: tamen ⁊ operi
⁊ voci efficaciam promeretur oratio. Bernar. in epiſtola
ad Balduinum abbatem. ¶ Inquantum prelatus per
ſubditos grauatur: tantum lucratur. ⁊ inquantum iuua/
tur: et tantum ſibi ſua premia minuuntur. Elige ergo
quos vis an qui grauando iuuent. an qui iuuando gra/
uent. Illi tibi promeritores: iſti meritorum fraudatores
exiſtunt. Nam qui ſocij ſunt laboris: ⁊ mercedis. Sapien.
x. ex de renun. c. niſi. §. verum. in fi. participes erunt. Ber/
nar. in epiſtola ad Raynaldum abbatem. ¶ Mendicā/
tibus honores blandiūtur: ſed onera penſantibus tedio
ſunt atqꝫ formidini. non autē omnes capiunt verbū hoc.
Multi non tanta fiducia alacritateqꝫ curr[illegible]ēt ad hono/
res: ſi ſentirent ⁊ onera. xl. diſ. aute. viij. q. j. clemens. vnde
profecto grauari metuerēt. nec cū tanto honore ⁊ pericu
lo quarumlibet affectarēt infulas dignitatū. Nunc vero
q: ſola attenditur gloria/non pena: purū. i. ſimplicem ſe
eſſe clericū quilibet erubeſcit eſſe in eccleſia: ſecꝫ viles exi
ſtimant/qui quocūqꝫ eminentiori loco non fuerint ſubli/
mati ſcholares/pueri/⁊ impuberes adoleſcentuli/ob ſan
guinis dignitatē. contra id ex de preben. c. penul. promo/
uentur ad eccleſiaſticas dignitates. ⁊ deſub ferula trāſfe/
[illegible]ntur. xlviij. di. §. j. ad preſidendū presbyteris: letiores in/
[illegible]im ꝙ virgas euaſerint ꝙ principatū meruerint. nec tā
illis blanditur adeptū: quantū euaſum magiſteriū. ⁊ hec
quidem initio. proceſſu vero tēporis paulatim inſoleſcen
tes docti fuerūt in breui vēdere altaria. j. q. iij. altare. ſub/
ditorum euacuare marſupia. magiſtris nimirū in hac di/
ſciplina vtētes idoneis: ambitione ſcilicet ⁊ auaritia. j. q.
j. cum omnis. Bern. in epiſtola ad Henricū ſenonenſem
archiepiſcopū. ¶ Prelat⁹ quecūqꝫ docuit diſcipulis eſſe
contraria: hec in ſuis actibus iudicet non agenda: ne for/
te ſub[illegible]rmurare poſſit frater quē arguit. ⁊ dicere Me/
dice. Luc. iiij. cura teipſum. talis em̄ occaſio plurima dāna
tio prelati. plurima ſubditorū. xj. q. iij. precipue. ſubditorꝫ
perditio eſt. Non ꝙ ſine peccato penitus eſſe poſſit in hac
miſera vita. de pe. di. ij. ſi enim. xxv. di. §. criminis. ſed ꝙ ea
q̄ arguit in diſcipulis oportet ſummope vitare magiſtrū
lxj. di. c. ij. Bern. in ſmone ad abbates. ¶ B Cathedra

Cathe/ dre peſti lētie ex/ poſitio.

pē. j. peſtilentie quatuor pedibus cōſiſtit. Pes primus eſt
malitia. Secūdus eſt cōtemptus dei. Tertius irreuerētia
Quart⁹ aſtutia. Non vos putetis eſſe felices/q: preeſtis.
ſed ſi non prodeſtis infelices vos eſſe putate. viij. q. j. qui
epiſcopatū. Vt autē ſecure preeſſe poſſitis: ſubeſſe et vos
cui debetis non dedignemini. ij. q. vj. qui ſe ſcit. Dedigna/
tio quippe ſubiectionis/plationem reddit indignū. Bern.
in epiſtolis. vbi quatuor predictos pedes exponit. Mali/
tia eſt amare malū: ⁊ saporem mali habere: ⁊ malū inquā
tum eſt malū/diligere. Michee. iij. ibi. Et diligitis malū.
Et Oſee. viij. Proiecit iſrael bonū. ſicut facit diabolus et
nōnulli iniqui. Sed quia aliquādo tales timent deū: non
timore bono/ſed ne incurrant dannū rerum vel corporis
cruciatū: vt amplius ſint mali cōtemnunt ⁊ ipſum deum.
Interim poſſet fieri vt malū amarent ⁊ deū cōtemnerent
ſed inhiberet eos pudor hoim. Ideo ad augmentū mali.
ſequit terti⁹ pes irreuerētie. vt nec deū timeant: nec homi
nes reuereant. Ad ꝯſummationē vero toti⁹ malitie adeſt
quart⁹ pes. aſtutia vt ſciant vti predictis trib⁹. vt miſcen/
tes oleo venenū et melli acetū. Eminens pars cathedre
cui ſedes inheret/eſt potentia. cui tamē opponitur pului/
nar: vt ſuauiter ſedeat. xlvij. di. ſunt nōnulli. Puluinar ſit
de leuibus pēnis au[illegible]. ⁊ ſignat vanā gl'iam et fauorē po/
pularem. ſcabellū pedibus ſupponit: ne tangāt terrā. Ta/
les em̄ nōnulli terrenas actiones nō faciūt ſed ſpūales ſe/
ſimulāt: vt magis decipiant vt hypocrite. Mat. vj. Bern.

¶ In omnibus exēplo apl'i honorabitis miniſteriū nim
inquit ad Ro. xj. et ij. Corin. vj. ibi. Vt non vituperet mini
ſterium noſtrū. meū honorificabo. dn̄m quidem ipſum ho
norabitis: non nos. Nam qui querit q̄ ſua ſunt. Phil. ij. ſe
cupit honorari: non miniſteriū. Honorificabitis autē nō
cultu veſtiū/non faſtu equorum/nō amplis edificijs: ſed
moribus ornatis/ſtudijs ſpiritualibus/ac bonis operib⁹
Greg. in Regiſtro. O peruerſitas ⁊ ambitio filiorū Adā
qui qnū aſcendere difficillimū ſit: deſcēdere autē ad ima
facillimū ipſi ⁊ leuiter aſcendūt ⁊ deſcendunt difficilius
Unde illud: Facilis deſcenſus ad honores graduū eccle
ſiaſticorum/ipſi etiam angelicis humeris formidandos.
Bern. in epiſtolis. ¶ Inter cetera que ad paſtorale ſpe
ctant officiū ſancte predicationis virtus. facit. ex de of. or.
inter. excellit. iuxta qđ decet egregius predicator. Nō miſit
me inquit. j. Cor. j. chriſtus baptizare. ſed euāgelizare.
Inno. in ſermo. Quotiens prelat⁹ pro vno ex minimis.
Mat. xxv. dei ſpirituale ſtudiū intermittit: totiens proco
ſpiritualiter animā. Joā. x. ⁊ xv. ponit. Bern. in ſermone.
¶ Sit erga ſubiectos ſolicitudo laudabilis. Exhibeat
cum manſuetudine diſciplina. ſit cum diſcretione corre
ctio. Iram benignitas mitiget. Benignitatem zelus exa
cuat: ⁊ ita ex altero alterū cōdiatur. xlv. di. diſciplina. cli
cet. j. ⁊ ij. vt nec īmoderata vltio vltra ꝙ oportet affligat.
nec iterū frangat rectitudinē diſcipline remiſſio. Greg.
in Regiſtro. ¶ Prima virtus in prelatis eſt cognitio in
firmitatis. Atqꝫ ex eo colligimus poſſe nos bene ſuſceptū
miniſterium implere: ꝙ videmur infirmitatē noſtrā ⁊ pro
priam. l. di. conſiderandū. c. fidelior. ex humilitate cogno
ſcere. oēs enim infirmi mente et carne. Job. vj. ad Ro. vj.
ibi. propter infirmitatē carnis noſtre. xlvij. di. omnes ſunt
ſed ille eſt infirmior: qui ſuā non valet cōſiderare infirmi
tatem. Greg. in Regiſtro. ¶ Qui regendā nauim. nauis
eccleſia. xxiij. q. j. non turbat. rector vel protera prelatus.
vij. q. j. ſciſcitaris. ſuſcipit: tanto amplius neceſſe eſt vt vi
gilet: quanto ampli⁹ litus reliquit. vt aliquando futuras
procellas ex ſigno. xxvi. q. iiij. ſciendū. preuideat. aliquādo
vt veniētes directo clauo. clauus eſt gubernaculū nauis.
Prouer. xxiij. ſi parue ſunt/ſuperet. at ſi vehementer intu
meſcunt: dato in obliquū latere declinet. ⁊ ſepius ſol⁹. Lu
ce. ij. vigilet: quū cuncti qui illic ſunt quibus nulla nauis
cura eſt cōmiſſa/quieſcunt. Greg. in Regiſtro. ¶ Regen
tium merita ⁊ plebiū ita cōuertuntur (al's cōnectūtur)
ꝙ ſepe ex culpa regentiū deterior ſit vita ſubditorū. vide
s. c. ℟. fol. p. ccc. Secūdū merita. Et ſepe ex merito plebiū
delinquat vita paſtorum. Nā enim mala actio prefidētis
valde noceat ſubditis/teſtantur phariſei. de quibus ſcri
ptum eſt. Mat. xxiij. Clauditis regnum celorum ante ho
mines. vos non intratis. nec introeuntes ſinitis intrare.
Et ꝙ culpa plebium multum noceat vite paſtorū. ij. Reg.
vlti. j. q. iiij. §. ijs ita. ℟. Item dauid. Et vide. s. c. ℟. ſm me
rita. In dauid numerante populū cognoſcimus. Greg.
in Regiſtro. ¶ Lingua prelati ſit codex illi qui neſcit le
gere vt dono predicationis eius vel operis quod imitet
aſpiciat. Solet enim ſtrictius vox viua trahere. Hiero. in
prologo biblie. Habet neſcio quid latentis energie viue
vocis actus. tranſfuſa fortius ſonat ꝙ lectio dicta tranſi
tu. Grego. in Regiſtro. ¶ Prepoſitorum ſolicitudo ſub
iectorum cautela eſt. quia ſi ſuper rem creditam vigilat
hoſtis declinat inſidias. Quum autē dormiunt homines
id eſt rectores inimicus ſuperſeminat zizania. Mat. xiij.
Ibidem. Tales ergo ſubiectis noſtris debemus exiſtere
quales nobis quum fuimus ſubiecti/noſtros voluimus
eſſe prelatos. ar. ij. q. vj. qui ſcit ſe. Ibidem. Ex inordinato
regimine oritur irreuerentia. dummodo prelatus ſtudet
peccantibus leniter blandiri. xlvj. diſtin. ſunt nōnulli. Lo.
ſiquis diaconus. modo inordinato ⁊ extra modum nimi
um iraſci. xj. q. iij. illa. Nam ſi ſemetipſum in menſis ſue ra
tione tenuiſſet: ipſa eius maturitas haberi in reuerent
ia potuiſſet. Ibidem. Lux gregis eſt flamma paſtoris. de
cet enim dominicū paſtorem ⁊ ſacerdotē moribus ⁊ vita

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

clareſcere. viij.q.j.licet. q̄tenus in eo tanq̄ in vite ſue ſpeculo. Et preterea ſpeculatores dicunt̄. Ezech. iij. vt videant ꝛ videant̄. xxj.di.c.j.§.epiſcopat⁹. plebs cōmiſſa ꝛ eligere quod ſequat̄: et videre poſſit qđ corrigat. Ibidē. Si cura paſtoris gregi defuerit: facile laqueos inſidiatoris incurrit. ex̄ de elec. ne pro defectu.

¶ Sequitur Repertorium prelatorum. B

Expeditis originalibus prelatorū: nunc iuris ꝯcordantias ſuper eorū conditione/iuriſdictione/et potentia/apponamus. Prelatio non eſt cōſtituta cōtra bonos. ſed ad coercendū malos. xxiij.q.v.ad fidem. et c.regū. xxij.di.conſtantinopolis. Non eſt cōtemnēda prelatio eccleſiaſtica. xj.q.iij.nemo ꝯtemnat. Nec auide ſuſcipienda. nec propter deſidiā reſpuēda. xvj.q.j. vos autē. viij.q.j.olim. ꝛ.iij.c.ſe. xl.di.multi. Ꝙ ambitioſus/etiā ſi alias bonus ſit/reprobatur. j.q.j.principatus. lxj.diſ.miramur. Fugientes eam ſunt aſſumendi. ſe ingerentes repellendi. j.q.vj.ſicut. viij.q.j.in ſcripturis. Non cōſanguinitas/ſed vite ꝛ cōſcientie congruitas eſt in ipſa attendēda. viij.q.j.licet. ꝛ.c.ſe. Propter prelationis inuidiam Cayn occidit fratrē. xxv.di.ſexto. Nō prelatio/ſed bona cōuerſatio iungit deo. xl.di.non loca. ꝛ.c.nos qui. xxiij.q.iiij.ſicut. Ꝙ oīs ſanctitas preſumenda eſt de ſummo prelato/papa ſcilicet. xl.di.c.j. Ꝙ abſurdū eſt prelatum peiorē eſſe populo. j.q.j.viliſſimus. ꝛ clericū laico. viij.q.j.qualis. Prelati dn̄t eſſe literati. xxxvj.di.q̄ eccleſiaſticis. ꝛ.c.ſiquis vult. ꝛ. xliij.diſt. §.j.ꝛ.c.j. Vide Inno. de elec.cū in cunctis. et Compoſt. de ſim.tri.c.j. Vita paſtoralis eſt exēplaris ſubditis. ij.q.vij. cum paſtoris. Integritas prelatorū ſalus eſt ſubditorum. Et eccleſiaſticus ordo nutabit: ſi quod requiritur in corpore non inuenit̄ in capite. lxj.di.miramur. Ꝙ prelat⁹ debet in cōuerſatione ꝛ ſermone preire. viij.q.j.qualis. xl.di. non vos. ꝛ.iij.c.ſe. Minorū exempla ad imitandū eſt. Doctrinam ad addiſcendū non debet ſpernere prelatus. xxij. di.de cōſtātinopolitana. xxiiij.q.iiij.ſi habes. Dꝫ circa ſubditos ſolicitam curā gerere. viij.q.j.in ſcripturis. Itē nūc actioni/nunc cōtemplationi vacare. lxxxviij.di.decreuit. ꝛ epiſcop⁹ nullā. ij.q.vij.epi. viij.q.j.in ſcripturis. Erga infirmos cōpatiens eſſe. xlv.di.recedite. Diſcordantes concordare. xc.di.c.j.ꝛ.c.ſtudendū. De ſubditis non debet an̄ examinationem mala credere. lxxxvj.di.ſiquid. ex̄ de ſimo. licet heli.§.ſed iuxta. Non debet ex vindicta corrigere. ibi. ꝛ.c.ſequen. et.c.odio. xxiij.q.iiij.ita plane. Item nec iuxta velle debet ſubditū punire. xlv.di.cum beat⁹. ij.q.iij.ipſe. Pronior eſſe debet ad miſerādū q̄ ad puniendū. xlv.diſt. licet. Seuerus debet eſſe cōtumacibus. benignus penitentibus. ij.q.v.quanto. ex̄ de poſtu.prela.c.j.§.nos igit̄. Non eſt de facili cōtra prelatū preſumēdū. xj.q.iij.abſit. Prelati pl⁹ alijs ſunt aduerſitatib⁹ expoſiti. iij.q.j.nulli. vij.q.j. ſuggeſtū. ꝛ.ij.c.ſequen. ꝛ. xiij.di.nerui. Peccata ſubditorū rectorib⁹ negligētibus corrigere/imputant̄. j.q.j.quicq̄d. Et.ſiquis diacon⁹. de of.or.irrefragabili. xliij.di.epheſijs. Superbia ꝛ auaritia in ipſis pre ceteris reprobatur. xciij. diſtin.diaconi ſunt. Immundi ſunt ſi ſine temporalibus non preſint. j.q.j.ſiquis.j. Nihil periculoſius et laborioſius ꝛ dānabilius malo prelato. xl.diſt.ante. xcvj.di.duo. Facilius deus ipſorum ſi boni ſunt orationes exaudit. j.q.j.ipſi. Toleratur malus prelatus q̄diu nō deijcitur. xv.q.vij.c.vlti. xxiij.q.iiij.tres. viij.q.iiij.nōne. Honor adept⁹ ꝛ exhibitus cedit ei male agenti ad penā et culpā. diſt. xl.multi. ij.q.vij.ſecuti.in ſi. Non ſunt eorū mala opera attendenda: ſed doctrina. j.q.j.non quales. xix.di.ſm̄. Mali prelati non ſunt a ſubditis cōtemnendi. j.q.j.multi. ꝛ.ij.c. ſe. vj.q.j.ſacerdotes. ꝛ.c.oues. Chriſtus malis deferendo prelatis/exemplum nobis humilitatis ꝛ patientie dedit. xxiij.di.dñs. Non debet prelatus cōmutationē/venditionem/ꝛ permutationē/de rebus eccleſie facere ſine cōſenſu capituli. ex̄ de his que ſi.a pre.ſine con.ca.c.j.ꝛ.c.ſequē. ꝛ.c.cum apoſtolica. ꝛ.c.tua. Et quū confert beneficiū vel preſentat: ad ipſum debet req̄rere ꝯſenſum. ca.e.ti.ea noſcitur. Debent prelati fouere ſubditos ſuos ſicut filios. de ex.pre.c.j. Non debent aliorū prelatorum inferiorum iura infringere. e.t.ad hec. Que competūt ſolis epiſcopis denegantur abbatibus. e.t.accedentibus. Non excedāt prelati numerū ſtatutum euectionum ꝛ perſonarū in viſitādo. e.t.cum ad quorūdam. ex̄ de cenſi.cum apoſtolus. x.q. iij.inter cetera. Non debent purgationem ferri candentis indicere: nec authoritatē p̄ſtare. e.ti.ex lr̄is. Repellit a prelatura/ꝛ ludus alearū. xxxv.di.c.j. ꝛ vſura. xvij.di.per totū eo.ti.inter dilectos. Trahēs prelatum ſuū ſuper ſpiritualibus ad iudicium ſeculare priuatur beneficio. eo.ti. vide quod legitur ꝛ no. de fo.com.ſi diligenti. Quod ſit officiū maioris ꝛ inferioris prelati. de of.archidia.cū ſequen.ti.ꝛ xxiij.di.per totum. ꝛ. xxv.di.perlectis. Qui prelati habent iuriſdictionē ꝛ qualiter: ꝛ in quos. de of.or.cum ab eccleſiarum. per omnes ꝛ maxime per Inno. An quilibet prelat⁹ eccleſie collegiate poteſt ſuos ſubditos coercere. An prelati minores epiſcopis poſſint cauſas criminales audire. eo.ti.quanto. ſm̄ Inno. Non debet prelatus officia conſanguineis cōmittere. lxxix.di.decenter. Maior ꝯnexitas eſt inter prelatū ꝛ capitulum ſuum quoad iura ſpiritualia q̄ quoad temporalia. et ideo in ſpiritualibus magis tenetur prelatus requirere conſenſum ſui capituli q̄ in tēporalibus. de verbo.ſigni.cū clerici. per Inno. An prelatus tenetur de facto vel delicto ſubditi: ſi eū nō correxerit. ꝛ an imputetur ei. de renū.niſi cum pridē. de regu.c.vlti. de ſimo.in tantū. de reg.iu.q̄uis. xliij.di.epheſiis. xxiij. q.ij.admonere. Qualiter prelati debēt tractare ꝛ nō grauare ſubditos. de ex.pre.c.j. de priuile.periſtis. de penis.in quibuſdam. xcv.di.eſto. xvj.q.j.nulli. ꝛ.ij.c.ſequen. ¶ An domin⁹ vel prelatus poteſtas vel ali⁹ ſuperior poſſit pro ſubditis agere: vel eos ab alio captos vel detentos repetere. Et coram quo: ꝛ quando appellatio epiſcopi vel domini proſit ſubiectis. Et an damnū ſubdito meo datum poſſim repetere. de his de of.or.duo. de ap.dilectis. de deci. dudum. de priuile.quanto. de ſen.ex. vt fame. de verbo.ſig. cum inter. per Inno. et alios. ꝛ de priui.authoritate. li.vj. Non debet ex cōtractu epiſcopi eccleſia damnum ſentire. ex̄ vt li.pen.eccleſia.j.per Inno. xvj.q.vj.ſi epiſcopū. ex̄ de excep.cum venerabilis. Qualiter prelatus ſe debet opponere pro eccleſia et pro defenſione rerū eccleſie/etſi martyrio. vij.q.j.§.hoc tunc. xxiij.q.viij.cōuenior. de renun.niſi cum pridem. ꝛ de ſen.ex.dilecto. li.vj. ſm̄ Innocē. et alios. Quilibet prelatus eccleſie ſue dicitur princeps. de regu. c.ij. xxxv.di.eccleſie principes. j.q.vij.cōuenientibus.§.itē Tharaſius. ſm̄ Inno. Quid iuris ſi prelatus dicit aliquē ſuum clericum vel monachum: ꝛ ille negat: vel in libertatem proclamat: coram quo tractabitur hoc. de ſer.non ordi.c.ij. ſm̄ Inno. An omnes prelati ſint iudices ordinarij. de iudi.c.ij. An prelat⁹ poteſt alicui occulto peccatori mādare vt abſtineat a ſua ſecreta vel ſacramentorum cōmunione. de offi.ordi.c.ij. vj.q.ij.ſi tantum. An eo ipſo q̄ quis ſuo prelato non obedit/eius preſumitur inimicus. xciij.diſtin.ſi inimicus. An tenent ea que fiunt nomine eccleſie ab eo qui eſt prelatus de facto. de conce.pre.literas. p Inno. de electi.in cle.eſt. An prelatus maior vel minor agēs eccleſie nomine vel petens poſſeſſionem. dignitatis vel prebende vel eccleſie ſibi collate: tenetur de ſua canonica electione inſtitutione vel confirmatione facere fidem. Et an ſoluentes clerici nomine eccleſie liberētur: eſto q̄ in veritate eius electio inſtitutio vel cōfirmatio non teneat. de elec.tranſmiſſam. per Inno. Nomine prelati intelligitur quicunq̄ legitimus adminiſtrator eccleſie. de ver.ſigni. abbate. per Innocen. Qui prelati habeant licentiam clericos capiendi per ſe vel per alios: vel de eorum criminibus iudicandi. de ſenten.excommuni. vt fame. per Inno. Qualiter ꝛ quādo prelatus eccleſie iur̄et. ꝛ q̄liter ei⁹ reſponſio eccl̄e preiudicet. Et q̄d ſi rn̄ſio p̄lati ſit contraria

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

reſpõſioni capituli vel ſyndici. de elec. dudũ .ij. ſm Inno. Et de teſti. preſentiũ. li. vj. An prelat⁹ agens repellat̃ ſi ex-cipitur cõtra eũ ꝙ non eſt prelat⁹: vel canonice inſtitutus de electio. nihil. ⁊ de teſti. ſpo. in literis. ſm Inno. An pre-latus ſit domin⁹ vel procurator vel cuſtos eccleſie vel re-rum eccleſie. Et an conditionẽ eccleſie poteſt facere dete-riorem. xij. q. j. ſi priuatũ. c. expedit. et. c. res eccleſie. xxiij. q. vij. quod aũt. et de dona. c. ij. ⁊ de cauſa poſ. cum ſuper. per Inno. An liberior eſt ⁊ maior poteſtas prelatorũ ꝙ tuto-rum ⁊ aliorũ adminiſtratorũ. v. q. iij. quia epi. de preſcrip. veniens. per Inno. ⁊ de ſimo. licet heli. per eundẽ. An pre-latus q̄ iurauit nõ repetere rem eccl'ie quã alienauit/vel qua ſpoliatus fuit/poſſit eã petere hoc iuramẽto non ob-ſtante. de iureiu. peruenit. ſ. de inſti. cũ veniſſent. de re. eccle. non alie. ſiquis. In q̄bus poſſint maiores vel minores p̄-lati diſpenſare. de eo. qui fur. or. re. c. ij. ſm Inno. An deli-ctum p̄lati vel populi redundet in damnũ eccleſie. xvj. q. vj. placuit. ⁊. q. vj. ſi epiſcopũ. ⁊. c. ſequẽ. ⁊. xxv. q. ij. ita nos. xxvij. q. j. ſiquis rapuerit. de excep. cum venerabilis. de do-na. c. ij. An propter inſufficientiã/⁊ propter quã prelatus remoueat̃ ab adminiſtratione. de ſimo. licet heli. per In-no. An prelat⁹ negocia eccl'ie ſue preſertim magna/cũ cõ-cilio capituli ſui facere debet. de procura. c. j. per Inno. de his q̄ fi. a pre. nouit. De p̄lato q̄ canonicum nõ habuit in-greſſum: ⁊ ideo non eſt prelat⁹: licet eſſe putet̃. vel qui ha-buit ingreſſum canonicũ. ſed poſt fact⁹ eſt heretic⁹/ſimo-niacus/vel ſuſpenſus/excõicatus/vel hmõi/an facit fru-ctus ſuos. An tenent ea q̄ facit ꝙdiu ab eccleſia tolerat̃: ſiue ſint alienationes/ſiue ordinũ vel beneficiorum colla-tiones/vel quicq̄d aliud. ⁊ an liberent̃ ei ſoluẽtes. de elec. nihil. maxime per Inno. ⁊ Bern. cõpoſt. ⁊. c. ꝙ ſicut. p eũ-dem. An ille q̄ putatur cõmuniter prelat⁹ ⁊ in veritate nõ eſt decipiat aĩas ſubditorũ. an valet penitẽtia ab eo rece-pta. an abſoluat ꝙdiu ab eccl'ia tolerat̃. e. ti. dudum. ij. ma-xime ſm Inno. De grauaminib⁹ illatis per p̄latos quum viſitant loca religioſorũ non exẽpta. ex in clemen. de cẽſi. c. ij. De prelatis ſe abſentantib⁹/⁊ vicarios nõ dimittenti-bus. ex de homi. c. j. in gloſ. no. cõtra. li. vj. An prelat⁹ tenẽs in curia debitũ noie eccleſie ſue: ſi negatur prelat⁹ per ad-uerſariũ: teneat̃ ſe docere prelatũ ante litem conteſtatam vide cõpoſt. de electionib⁹. nihil. §. ſed pone ꝙ quidã. An conſuetudine valeat introduci ꝙ ſint plures in eadem ec-cleſia: ⁊ nullus eorũ ſit prelatus. vide q̄d no. Inno. de pre-ben. cũ non ignores. An prelat⁹ poſſit dare licentiã ſtudẽ-di ſine capitulo. de magiſt. ſup ſpecula. q̄d not. Archidia. de fi. pre. c. j. li. vj. in verbo epiſcopi. Prelati tenent̃ cõpel-lere illos q̄ habent plures dignitates vel eccleſias curam aĩarũ habentes oſtendere diſpẽſationẽ quã habent ſuper hoc. ex de of. or. c. ordinarij. li. vj. Nõ tenet aliqua obliga-tio vel ſententia facta prelato vel data per prelatũ/ quin ſubditi ei⁹ teneant̃ viſitatorib⁹ de interrogatis dicere ve-ritatem. e. t. q: pleriq̃. li. vj.

¶ Articulus. Uiceſimuſtertius.

Quia vero poſt epi- ſcopos inter maiores p̄latos in eccleſia dei cõputant̃ Abbates: maxime regulares. Iõ poſt tractatũ prelatorũ in genere tracto de Abbatib⁹. Primo ponendo aliq̄ pauca originalia de eis. Secundo ſummarie iuridice tangendo eorũ iuriſdictio-nem/potentiam/⁊ conditionem. Tertio in quibus offen-dunt communiter ſubnectendo. A

Regule mona-chor ab eccl'ia ap-probate.

Ut patres teſtantur: Tres fuerunt regule principales ab eccleſia approbate. Prima Baſilij. quã ſeruant gre-ci calogeri ⁊ alij monachi orientales et aliq̄ in ſicilia ⁊ Calabria ⁊ Armenia. Secũda Benedicti. quã ſeruant oẽs monachi ⁊ monache occidẽtales. ſiue Ciſter-cienſes ſiue Clarauallenſes Cartuſienſes Camalduleu-ſes ſancti Petri de morono/q̄ fuit papa Celeſtin⁹. quiq̃ fratres monachi de valle vmbroſa in Tuſcia. ⁊ ſancti G-ilhelmi de deſerto. Et multa alia genera monachorum in Romana eccleſia militãtium: ſiue ſint albi ſiue nigri ſiue griſi. ¶ Tertia Regl'a btĩ Auguſtini. ſub q̄ militãt omnes canonici regulares qui regule inſeruiũt latiori. ex de ſta-tu. mo. q̄d dei. Et fratres ſancti Auguſtini mẽdicantes li-cet ampli⁹ ſe arctauerint per ſuas cõſtitutiones. ⁊ fratres predicatores ampli⁹ arctati per ſua ſtatuta. ⁊ ſancti ſepul-cri Hieroſolymitani. Et fratres Premonſtratẽſes ⁊ mul-te ſanctimoniales. ¶ De iſtis tribus regulis. xviij. q. ij. de-ſinim⁹. ⁊. c. pernicioſam. xvj. q. j. ſunt nõnulli. ex de ſta. mo. cum ad monaſteriũ. c. in ſingulis. c. ea q̄. xij. q. j. c. ij. c. nola. c. nõ dicatis. c. q: per tua. c. ſcimus. c. certe. ex de reli. do. re-ligionũ. xix. q. vlti. mandam⁹. ex de eta. ⁊ qua. intellexim⁹ ⁊ de ſta. re. recolentes. ¶ Baſili⁹ ergo fuit prim⁹ regule inſtitutor: poſt apl'os. ⁊ eo tẽpore cõmuniter monachi nõ erant clerici. xciij. di. a ſubdiacono. xvj. q. j. §. ſuperiori au-thoritate. ⁊. l. generaliter. ¶ Tẽplarij vero q̄modo ꝓpter eorũ flagitia ab eccleſia reprobati ſunt. ⁊ Hoſpitalarij ſolũ nomen religioſorũ habent. ⁊ fratres de ſpata q̄ dicũ-tur duces. ⁊ de Calatraua. ⁊ de Alcãtara. ⁊ de chriſto et de Auiſio. ⁊ ſancti Iacobi q̄ ſunt in hiſpania. ⁊ Cruciferorum qui ſunt in Alemãnia. Bohemia. Polonia de ordine militari ſunt ab eccleſia approbati ⁊ inſtituti pro fidei de-fenſione ⁊ terre ſancte. Habent ſuas obſeruãtias regula-res quas carnalib⁹ operibus ſuis calcant/militantes ma-gis carni contra ſe. j. Pe. ij. ꝙ chriſto. ¶ Quarta ⁊ vltima regula. ab eccleſia approbata. ⁊ ab eccleſia multipliciter cõmendata ⁊ declarata eſt fratrũ minorũ ſtrictior ⁊ perfe-ctior alijs. quã beatus Frãciſc⁹ inſtituit illã eandẽ profeſ-ſionem inſtituẽs/quam chriſtus ⁊ apoſtoli ſeruauerunt. de qua ex de ver. ſig. exijt. li. vj. ⁊. e. ti. exiui de paradiſo in clemen. Oẽs iſte. iiij. regule ab illa regula apl'ica mana-ſunt de qua loquit̃ Actu. iiij. ⁊. xij. q. j. dilectiſſimis. ſed mi-norum addit perfectionẽ euangelicam ⁊ apoſtolicã non habens aliq̄d propriũ/etiã in cõmuni vt pre. c. exijt. ⁊. c. exi-ui. ¶ De predicatorib⁹ ⁊ minoribus vltimis ⁊ ſanctis or-dinibus/licet multũ a ſua perfectione collapſis/⁊ eccleſie ſancte per q̄ neceſſarijs/q̄ elegerũt in paupertate altiſſimo domino famulari: habet̃ ex de exceſſi. pre. c. penul. et vlt. ¶ Carmelite q̄ ſunt de ordine mendicantiũ: ⁊ ſunt ab ec-cleſia approbati. ex de reli. do. religionũ. §. ceterũ. habent ſuam formã viuendi editam a patriarcha Hieroſolymi-tano. Eremite certã regulã non habent tamen ſtatus eſt ab eccleſia approbatus. in quo ſtatu anachoritico multa milia patrũ in Egypto ⁊ Thebaida ⁊ Paleſtina ⁊ Syria ⁊ in oriente in multiplici parte pfecte vixerũt. hodie de-cit quodãmodo. propriũ habere poſſunt. De eis legitur ⁊ no. xvj. q. j. q̄ vere. xxvij. q. vij. §. ecce. xix. q. vlti. §. cõtra. et de ex. prela. cũ ex eo. §. fi. li. vj. vbi tenet Archid. ꝙ eremita non eſt perſona religioſa: niſi deuoueat ſe alicui religioni de approbatis. de hoc etiã no. xxvij. q. j. de viduis. j. in gloſ. poteſt ergo. De his etiã legit̃ ⁊ no. ex de elec. cũ monaſte-rium. per Inno. ⁊. ij. q. vij. §. vlti. ⁊ de verbo. ſig. priuilegiũ li. vj. Et adde hic q̄d de iſtis ſcripſi. ſ. in. §. et quo ſponſa in lj. ar. in primis chartis ⁊ in. §. adhuc circa iſtũ. in ar. lxiij. in princi. ¶ Dicit̃ autẽ Abbas ab abba grece q̄d eſt pater la-tine. Un apl's ad Ro. viij. In quo clamamus abba pater. xviij. q. iiij. §. et his. ⁊. q. vj. §. et his. in fi. In interpretationi-bus autẽ biblie dicit̃ Abba pater vel paternitas Syrũ eſt non hebreũ. ¶ Abbas ſuper fratrũ tranſgreſſiones. ex de ſta. mo. cũ ad monaſterium. §. prior. ⁊. c. ea que. §. ſ. non ſolũ per patrum traditiones conſtituitur. qui abbas dicitur vt ſit mandatorũ cultor. xviij. q. ij. ſiquis abbas. vitiorum vltor. Bern. de precepto. Quoſcũq̃ inueneris de tuis fra-tribus triſtes/puſillanimes/murmuroſos/ipſorum te pa-trem/ipſorum te ſtatuas eſſe abbatem: cõſolando/exhor-tando/increpando. xlv. di. c. j. c. cũ beatus. agis opus tuũ portas onus tuũ. portãdo ſaluas. quos ſanando portas.

Baſi.